Oznaczenie FP w JPK_VAT – zasady i błędy w 2026 r.

Czwartek, 5 listopad 2026, 16:41, autor: Fakturowo.pl

Fakturę wystawioną do sprzedaży zarejestrowanej na kasie fiskalnej co do zasady wykazuje się w ewidencji sprzedaży VAT z oznaczeniem „FP", w okresie jej wystawienia. Nie zwiększa ona ponownie sprzedaży ani podatku należnego, ponieważ transakcja została już rozliczona na podstawie danych z kasy. Wyjaśniamy, jak stosować tę zasadę w JPK_VAT według stanu prawnego na 5 listopada 2026 r.

Kogo dotyczy oznaczenie FP?

Oznaczenie „FP" jest przeznaczone dla faktur dotyczących sprzedaży zaewidencjonowanej przy zastosowaniu kasy rejestrującej, objętych szczególną zasadą ewidencyjną z ustawy o VAT. W praktyce korzystają z niego podatnicy prowadzący ewidencję VAT i przesyłający JPK_VAT z deklaracją, którzy po zarejestrowaniu transakcji na kasie wystawiają do niej fakturę. Dotyczy to zarówno handlu, jak i usług.

Nie każda faktura wystawiona w sklepie lub punkcie usługowym wymaga jednak tego oznaczenia. Decyduje powiązanie konkretnej faktury ze sprzedażą zarejestrowaną na kasie, a nie branża sprzedawcy, forma płatności czy sam fakt posiadania urządzenia fiskalnego. Zwykła faktura dokumentująca sprzedaż, której nie zarejestrowano na kasie, nie staje się fakturą „FP" tylko dlatego, że przedsiębiorca równolegle obsługuje klientów detalicznych.

Zasady opisane w artykule odnoszą się do ewidencji i struktury JPK_VAT stosowanej od 1 lutego 2026 r. Nie oznacza to, że samo oznaczenie „FP" pojawiło się dopiero tego dnia. Trzeba odróżnić datę stosowania aktualnej struktury pliku od wcześniejszego funkcjonowania szczególnego sposobu ujmowania faktur do paragonów.

Dlaczego faktura FP nie zwiększa ponownie VAT?

Sprzedaż z kasy jest ujmowana w ewidencji VAT na podstawie dokumentu zbiorczego oznaczanego „RO". Obejmuje on wartości wynikające z ewidencji kasowej. Jeżeli później do jednej z tych transakcji zostaje wystawiona faktura, nie dochodzi do kolejnej sprzedaży. Powstaje jedynie dodatkowy dokument dotyczący tego samego zdarzenia.

Dlatego faktury objęte oznaczeniem „FP" wykazuje się w okresie ich wystawienia, ale nie zwiększają one wartości sprzedaży i podatku należnego za ten okres. Wynika to z art. 109 ust. 3d ustawy o VAT. Faktura pozostaje widoczna w części ewidencyjnej JPK_VAT, natomiast jej wartości nie mogą drugi raz powiększać rozliczenia deklaracyjnego.

Nie należy w związku z tym usuwać danej transakcji z raportu kasowego tylko dlatego, że klient otrzymał fakturę. Prawidłowy mechanizm polega na zachowaniu sprzedaży w rozliczeniu kasy i odpowiednim oznaczeniu dodatkowej faktury. Błędem jest zarówno podwójne doliczenie VAT, jak i takie pomniejszenie danych z kasy, które spowoduje całkowite pominięcie transakcji w rozliczeniu.

W którym okresie wykazać fakturę do paragonu?

Dla faktury „FP" znaczenie ma okres jej wystawienia. Nie przenosi się jej automatycznie do okresu, w którym klient zrobił zakupy lub zapłacił za usługę. Jeżeli sprzedaż i wystawienie faktury przypadają w różnych miesiącach, sprzedaż z kasy i sama faktura mogą być widoczne w ewidencji w różnych okresach.

Przykład: sklep sprzedał towar konsumentowi 29 września 2026 r. za 1230 zł brutto, w tym 230 zł VAT. Sprzedaż została zarejestrowana na kasie i uwzględniona w rozliczeniu kasowym za wrzesień. Klient poprosił następnie o fakturę, którą sklep wystawił 6 października 2026 r. Fakturę należy wykazać z oznaczeniem „FP" w ewidencji za październik. Nie powoduje ona ponownego doliczenia 1000 zł podstawy opodatkowania ani 230 zł podatku należnego.

W tym przykładzie samo późniejsze wystawienie faktury nie jest powodem do przeniesienia wrześniowej sprzedaży do października ani do skorygowania wrześniowej ewidencji. Inaczej byłoby, gdyby przedsiębiorca odkrył niezależny błąd w pierwotnym rozliczeniu, na przykład nieprawidłową kwotę sprzedaży. Wówczas trzeba poprawić ten błąd, a nie traktować faktury „FP" jako sposobu jego naprawienia.

Jak rozróżnić FP, RO i zwykłą fakturę?

Te dokumenty pełnią odmienne funkcje. Ich prawidłowe rozróżnienie jest szczególnie ważne przy imporcie danych z

programu sprzedażowego do programu księgowego.

Dokument lub zapis	Sposób ujęcia	Znaczenie dla rozliczenia sprzedaży
Zbiorczy dokument sprzedaży z kasy	Oznaczenie „RO”	Służy do ujęcia sprzedaży zarejestrowanej na kasie.
Faktura do sprzedaży zarejestrowanej na kasie	Oznaczenie „FP”, w okresie wystawienia	Jest wykazywana w ewidencji, ale nie zwiększa ponownie sprzedaży i VAT należnego.
Zwykła faktura do sprzedaży niezarejestrowanej na kasie	Bez oznaczenia „FP” z tego tytułu	Podlega rozliczeniu według zasad właściwych dla danej transakcji.

„FP” nie jest stawką VAT ani rodzajem zwolnienia. Nie oznacza również, że faktura jest dokumentem nieważnym lub pozbawionym znaczenia dla nabywcy. Jest oznaczeniem sposobu ujęcia dokumentu po stronie sprzedawcy. Nie należy mylić go z numerem faktury, numerem paragonu ani oznaczeniami dotyczącymi określonych towarów lub procedur.

Czy faktura dla konsumenta i dla firmy wymaga tego samego oznaczenia?

Samo oznaczenie „FP” nie jest zastrzeżone wyłącznie dla faktur konsumenckich. Istotne jest to, czy faktura dotyczy sprzedaży zarejestrowanej na kasie. Odrębną kwestią pozostaje jednak dopuszczalność wystawienia konkretnej faktury na rzecz podatnika.

Jeżeli sprzedaż została udokumentowana paragonem, fakturę na rzecz podatnika VAT wystawia się wyłącznie wtedy, gdy paragon zawiera numer identyfikujący nabywcę na potrzeby podatku. Nie można więc potraktować oznaczenia „FP” jako sposobu na późniejsze przekształcenie paragonu bez NIP w prawidłową fakturę firmową. Oznaczenie w JPK nie usuwa naruszenia zasad wystawiania dokumentów.

Przy fakturze dla konsumenta brak NIP na paragonie nie jest taką samą przeszkodą. Pracownik wystawiający dokument powinien zatem najpierw ustalić, w jakim charakterze klient dokonał zakupu i jaki dokument otrzymał. Dopiero potem należy zdecydować o wystawieniu faktury i jej oznaczeniu w ewidencji. Tej kolejności nie powinno zastępować automatyczne zaznaczenie opcji „faktura do paragonu”.

Co z paragonem z NIP do 450 zł?

Paragon zawierający NIP nabywcy, którego kwota należności ogółem nie przekracza 450 zł albo 100 euro, może być fakturą uproszczoną, jeżeli spełnia ustawowe wymagania, w tym pozwala ustalić kwotę podatku dla poszczególnych stawek. Taki dokument nie jest zwykłym paragonem oczekującym na kolejną fakturę. Sam pełni funkcję faktury.

Nie należy do niego wystawiać drugiej faktury dokumentującej tę samą sprzedaż. Nie wykazuje się go też dodatkowo jako odrębnej faktury z oznaczeniem „FP”. W obowiązującym sposobie ewidencjonowania takie paragony będące fakturami uproszczonymi są ujmowane w zbiorczej informacji o sprzedaży z kasy.

Przykład: przedsiębiorca kupuje materiały za 246 zł brutto i otrzymuje paragon z prawidłowym NIP oraz danymi pozwalającymi ustalić VAT. Jeżeli dokument spełnia wymagania faktury uproszczonej, sprzedawca nie powinien wystawiać do niego kolejnej faktury na 246 zł i dodawać jej do JPK jako „FP”. Najpierw trzeba rozpoznać charakter już wydanego dokumentu, zamiast kierować się samą prośbą o „pełną fakturę”.

Czy KSeF zastępuje oznaczenie FP?

Sposób wystawienia i przekazania faktury oraz sposób wykazania jej w ewidencji VAT to dwa różne zagadnienia. KSeF dotyczy obiegu faktur, natomiast „FP” identyfikuje w JPK fakturę dotyczącą sprzedaży zarejestrowanej na kasie. Nie należy zatem utożsamiać numeru KSeF z oznaczeniem „FP” ani uznawać, że jedno automatycznie zastępuje drugie.

W praktyce program musi rozpoznawać nie tylko pochodzenie faktury, lecz także jej związek z paragonem. Przy imporcie dokumentów nie wystarcza reguła „każda pobrana faktura zwiększa sprzedaż”. Jeżeli dokument jest fakturą do sprzedaży już ujętej na kasie, musi zachować właściwy sposób rozliczenia. Samo oznaczenie „FP” nie rozstrzyga natomiast, czy dana faktura podlega obowiązkowemu wystawieniu w KSeF — to wymaga zastosowania odrębnych zasad dotyczących tego systemu.

Jak wykryć i poprawić błędne ujęcie?

Najbardziej kosztowny błąd to wykazanie tej samej transakcji w dokumencie „RO” i jako zwykłej faktury zwiększającej sprzedaż. Może on zawyżyć podstawę opodatkowania oraz VAT należny. Jeżeli raport kasowy został ujęty prawidłowo, trzeba poprawić kwalifikację faktury i sprawdzić, czy błędny zapis wpłynął także na część deklaracyjną JPK.

Odwrotny błąd polega na nadaniu oznaczenia „FP” fakturze, której sprzedaży w ogóle nie zarejestrowano na kasie. Wówczas wyłączenie jej wartości z rozliczenia może zaniżyć sprzedaż i podatek. Samo pole „FP” w programie nie dowodzi, że transakcja została wcześniej rozliczona — potrzebne jest rzeczywiste powiązanie z ewidencją kasową.

Brak oznaczenia, niewłaściwy okres albo pominięcie faktury wymagają sprawdzenia i poprawienia ewidencji. Gdy błąd znajduje się już w wysłanym JPK, należy skorygować plik za właściwy okres. Zakres korekty zależy od skutku błędu: poprawienie danych ewidencyjnych nie zawsze oznacza zmianę podatku, ale nie można z góry zakładać, że wystarczy zmiana samego oznaczenia bez przeliczenia deklaracji.

Co sprawdzić przed wysłaniem JPK_VAT?

Praktyczna kontrola powinna objąć trzy powiązania: faktury z paragonem, paragonu z rozliczeniem kasy oraz faktury z okresem jej wystawienia. Dzięki temu można ustalić, czy dokument rzeczywiście powinien mieć oznaczenie „FP” i czy sprzedaż nie została rozliczona dwa razy.

Warto dodatkowo porównać rejestr faktur do paragonów z zapisami w części ewidencyjnej JPK. Szczególnej uwagi wymagają dokumenty wystawione w miesiącu następującym po sprzedaży, faktury importowane z innego systemu oraz paragony z NIP na niewielkie kwoty. W tych miejscach najłatwiej pomylić okres ujęcia, utracić oznaczenie podczas importu albo wystawić drugi dokument do faktury uproszczonej.

Tagi: jpk_vat, faktura do paragonu, oznaczenie fp 2026, faktura uproszczona, ewidencja vat, ksef